

Bruksela, 3 grudnia 2018 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0330(COD)

14860/1/18
REV 1

LIMITE

FRONT 416
SIRIS 166
CODEC 2136
COMIX 656

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylającego wspólne działanie Rady 98/700/WSiSW, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624

W nawiązaniu do konkluzji Rady Europejskiej z czerwca oraz jako wkład z myślą o nieformalnym szczycie w Salzburgu w dniach 19–20 września 2018 r., Komisja Europejska zaproponowała 12 września 2018 r. nowy mandat wzmacniający Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Na nieformalnym szczycie w Salzburgu szefowie państw i rządów stwierdzili, że razem zdecydowani są priorytetowo potraktować poczynienie postępów w pracach nad wnioskiem Komisji. W swoich konkluzjach z 18 października 2018 r. Rada Europejska ponownie zachęciła Radę i Parlament Europejski, by jako priorytet potraktowały analizę przedmiotowego wniosku.

Dyskusje na posiedzeniu Rady ds. WSiSW w Luksemburgu 12 października 2018 r. pozwoliły potwierdzić, że istnieje szerokie poparcie dla wzmocnionego mandatu, zwłaszcza w odniesieniu do działań powrotowych i operacji, które Agencja prowadzi w państwach trzecich. Dyskusje na forum Grupy Roboczej ds. Granic, a także na forum SCIFA 23 października 2018 r. to poparcie potwierdziły.

Na podstawie tego szerokiego poparcia ze strony państw członkowskich i z myślą o utrzymaniu dynamiki negocjacji prezydencja postanowiła dążyć do wypracowania częściowego podejścia ogólnego co do obu wyżej wspomnianych kwestii.

a) Przepisy dotyczące działania Agencji w obszarze powrotów

Komitet Stałych Przedstawicieli na posiedzeniu 28 listopada 2018 r. postanowił zwrócić się do Rady, by potwierdziła częściowe podejście ogólne na podstawie kompromisowego tekstu zawartego w art. 49-1–54. Przepisy te, przedstawione w załączniku do niniejszej noty, zawierają pewne zmiany w stosunku do tekstu przedłożonego Coreperowi 28 listopada 2018 r., tak by uwzględnić wynik przeprowadzonych wtedy dyskusji.

Prezydencja wzięła pod uwagę większość zastrzeżeń i sugestii zgłoszonych przez państwa członkowskie podczas tych dyskusji. W tym względzie w kompromisowym tekście prezydencja zajęła się przede wszystkim następującymi kwestiami:

a) Współpraca między Agencją a państwami członkowskimi w obszarze powrotów

Aby podkreślić podstawową rolę państw członkowskich i jedynie pomocniczą rolę Agencji w obszarze powrotów, prezydencja chce wyjaśnić za pomocą nowego art. 49-1, że wszelkie działania związane z wdrażaniem środków dotyczących powrotów są podejmowane na wniosek danego państwa członkowskiego lub z inicjatywy Agencji i w porozumieniu z tym państwem członkowskim i z zastrzeżeniem jego kompetencji.

b) Pomoc techniczna i operacyjna na rzecz państw członkowskich na wszystkich etapach powrotów

W odpowiedzi na sugestie kilku delegacji prezydencja sprecyzowała w art. 49, że Agencja zapewnia pomoc techniczną i operacyjną na wszystkich etapach powrotu obywateli państw trzecich, w tym w zakresie działań następujących po powrocie i po przybyciu oraz związanych ze wspomaganiem dobrowolnym powrotem. Tekst przewiduje także wsparcie finansowe na rzecz rozwijania krajowych systemów zarządzania sprawami dotyczącymi powrotu.

c) Systemy wymiany informacji i zarządzanie powrotami

W kompromisowej propozycji stwierdza się, że dane osobowe, które ma przetwarzać Agencja, obejmują w szczególności dane biometryczne lub biograficzne, gdy jest to niezbędne do potwierdzenia tożsamości obywateli państw trzecich.

B) Współpraca z państwami trzecimi

W opracowanym przez siebie kompromisowym tekście artykułów wniosku dotyczących współpracy z państwami trzecimi (art. 72–79) prezydencja chce zająć się przede wszystkim następującymi kwestiami:

- a) Państwa członkowskie mogą współpracować z państwami trzecimi w obszarach objętych rozporządzeniem. Współpraca taka może się odbywać na podstawie umów dwu- lub wielostronnych, innych form porozumień lub w ramach sieci regionalnych.
- b) Wiele państw członkowskich podkreślało, że operacje na terytorium państw trzecich powinny być prowadzone na zasadzie dobrowolności. Aby uwzględnić ten postulat, prezydencja dodała nowy ust. 3a w art. 75. Większość delegacji zdecydowanie poparła propozycję, by państwa członkowskie miały możliwość rezygnacji z zapewnienia swojego wkładu w operację w danym państwie trzecim, jeśli stoją one w obliczu sytuacji w znaczny sposób wpływającej na możliwość realizacji zadań krajowych lub jeśli dane państwo członkowskie nie jest usatysfakcjonowane poziomem bezpieczeństwa, jaki można zagwarantować personelowi uczestniczącemu w operacji. W związku z powyższym prezydencja postanowiła umieścić tę propozycję w tekście w nawiasach kwadratowych, wyjaśniając w przypisie, że będzie ona przedmiotem dalszych negocjacji podczas przyszłych dyskusji o stałej służbie.
- c) Rola Komisji w odniesieniu do współpracy z państwami trzecimi była przedmiotem długotrwałych dyskusji na posiedzeniach radców ds. WSiSW. Prezydencja jest zdania, że dzięki obecnej kompromisowej propozycji udało jej się osiągnąć równowagę między zobowiązaniem państw członkowskich dotyczącym notyfikacji wynikającym z traktatów a suwerennością państw członkowskich. Zanim zawarta zostanie nowa dwu- lub wielostronna umowa, o której mowa w art. 73 ust. 1, państwa członkowskie powiadamiają Komisję o jej przepisach dotyczących zarządzania granicą i powrotów.

- d) W kompromisowym tekście rozszerzono zasób, z którego Agencja może czerpać, by rozmieszczać oficerów łącznikowych w państwach trzecich, i tym samym umożliwiono jej mianowanie ekspertów innych niż eksperci będący jej pracownikami statutowymi. Zgodnie z postulatem wielu delegacji w kompromisowym tekście stwierdza się, że Agencja może wspierać rozmieszczanie oficerów łącznikowych ds. powrotów przez państwo członkowskie w państwach trzecich, w których oficerowie łącznikowi ds. powrotów nie zostali rozmieszczeni przez samą Agencję.

Prezydencja chce podkreślić, że wpływ składu stałej służby w odniesieniu do działań Agencji w państwach trzecich trzeba będzie wyjaśnić na późniejszym etapie negocjacji dotyczących ustanowienia stałej służby.

Proponuje się, by Komitet Stałych Przedstawicieli zwrócił się do Rady, by wypracowała częściowe podejście ogólne do art. 49-1–54 i 72–79 wniosku, na podstawie następujących informacji:

- takie częściowe podejście ogólne zostaje wypracowane przy założeniu, że „nic nie jest uzgodnione, dopóki wszystko nie jest uzgodnione” i że nie wyklucza to możliwości przyszłych zmian w tymczasowo uzgodnionych artykułach, które zapewniłyby ogólną spójność w obrębie projektu rozporządzenia;
- takie częściowe podejście ogólne jest bez uszczerbku dla kwestii horyzontalnych, w szczególności jakichkolwiek kwestii dotyczących stałej służby;
- takie częściowe podejście ogólne nie stanowi dla prezydencji upoważnienia do prowadzenia nieformalnych rozmów trójstronnych z Parlamentem Europejskim na temat tymczasowo uzgodnionych części wniosku.

SEKCJA 8

DZIAŁANIE AGENCJI W OBSZARZE POWROTÓW

Artykuł 49-1[...]¹

Wspólna odpowiedzialność

2. Agencja zapewnia pomoc techniczną i operacyjną we wdrażaniu środków dotyczących [...] powrotów [...], na wniosek danego państwa członkowskiego lub z inicjatywy Agencji i w porozumieniu z danymi państwami członkowskimi i z zastrzeżeniem kompetencji tych państw członkowskich. Na państwach członkowskich nadal spoczywa odpowiedzialność za wydawanie decyzji nakazujących powrót i za przyjmowanie środków dotyczących zatrzymania osób powracających zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE.

Artykuł 49

Powroty

1. W dziedzinie powrotów, z poszanowaniem praw podstawowych i ogólnych zasad prawa Unii, a także prawa międzynarodowego, w tym w zakresie ochrony uchodźców i praw dziecka, Agencja w szczególności:
 - a) zapewnia państwom członkowskim pomoc techniczną i operacyjną na wszystkich etapach [...] powrotów obywateli państw trzecich, zapewniając także pomoc w działaniach przygotowawczych koniecznych do wydawania [...] decyzji nakazujących powrót [...] oraz innych działań państw członkowskich w zakresie działań poprzedzających powrót [...], związanych z powrotem i następujących po powrocie i po przybyciu, w tym związanych ze wspomaganiem dobrowolnym [...] powrotem, w celu stworzenia zintegrowanego systemu zarządzania powrotami między właściwymi organami państw członkowskich, z udziałem odpowiednich organów państw trzecich i innych zainteresowanych stron;

¹ Tekst ma zostać włączony do art. 7 ust. 2 po przeanalizowaniu całego artykułu.

- b) zapewnia pomoc techniczną i operacyjną państwom członkowskim, które zmagają się z wyzwaniami w zakresie powrotów lub [...] rozwiązują problemy związane z presją migracyjną, m.in. przez rozmieszczenie zespołów ds. wspierania zarządzania migracją [...]
- c) opracowuje niewiążący model odniesienia dla krajowego systemu zarządzania sprawami dotyczącymi powrotu, [...] opisujący strukturę [...] takich systemów, oraz zapewnia państwom członkowskim pomoc techniczną i operacyjną w zakresie opracowywania [...] takich systemów [...] kompatybilnych z tym modelem;
- d) opracowuje i obsługuje system centralny oraz infrastrukturę łączności [...], która umożliwia połączenie krajowych systemów zarządzania powrotami funkcjonujących w państwach członkowskich [...] z systemem centralnym, w celu wymiany danych i informacji, w tym zautomatyzowanej wymiany danych statystycznych, oraz zapewnia państwom członkowskim pomoc techniczną i operacyjną w połączeniu się ze strukturą łączności;
- e) udziela państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej przy identyfikacji obywateli państw trzecich oraz uzyskiwaniu dokumentów podróży, w tym w drodze współpracy konsularnej, nie ujawniając informacji dotyczących faktu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej; organizuje i koordynuje operacje powrotowe i zapewnia wsparcie dla dobrowolnych [...] powrotów we współpracy z państwami członkowskimi;
- f) organizuje, wspiera i koordynuje działania umożliwiające wymianę informacji oraz identyfikację i gromadzenie optymalnych rozwiązań w dziedzinie powrotów między państwami członkowskimi;
- g) finansuje lub współfinansuje ze swojego budżetu operacje, interwencje i działania, w tym [...] koszty poniesione na rzecz rozwoju lub niezbędnych dostosowań krajowych systemów zarządzania powrotami [...], o których mowa w niniejszym rozdziale, zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji.

[...] [...] ²³

2. Pomoc techniczna i operacyjna, o której mowa w ust. 1 lit. b), obejmuje działania wspierające państwa członkowskie przy przeprowadzaniu procedur powrotu przez właściwe organy krajowe, a w szczególności zapewnianie:
 - a) tłumaczeń ustnych;
 - b) praktycznych informacji, analiz i zaleceń dotyczących państw trzecich będących państwami powrotów, istotnych przy wdrażaniu niniejszego rozporządzenia, we współpracy, w stosownych przypadkach, z innymi organami, urzędami i agencjami Unii, w tym EASO;
 - c) doradztwa i pomocy technicznej i operacyjnej w zakresie wdrażania procedur powrotu i zarządzania nimi zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE, w tym zapewniania pomocy w działaniach przygotowawczych koniecznych do wydawania [...] decyzji nakazujących powrót, w identyfikacji i w uzyskiwaniu dokumentów podróży;
 - d) doradztwa i pomocy, zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE i prawem międzynarodowym, w zakresie realizacji podejmowanych przez państwa członkowskie środków niezbędnych do zapewnienia, by osoby powracające pozostawały do dyspozycji w celu przeprowadzenia powrotu [...] jak również [...] w zakresie zapobiegania ucieczkom osób powracających;
 - e) sprzętu, zdolności i wiedzy specjalistycznej do celów realizacji decyzji nakazujących powrót i identyfikacji obywateli państw trzecich.
3. Agencja dąży do tworzenia synergii i łączenia finansowanych przez Unię sieci i programów w dziedzinie powrotów w ścisłej współpracy z Komisją oraz przy wsparciu zainteresowanych podmiotów, w tym Europejskiej Sieci Migracyjnej.

²

[...]

³

Niektóre delegacje proponowały, by zająć się tą kwestią w ramach dyskusji związanych z zadaniami Agencji (art. 10).

4. Agencja może wyjątkowo otrzymywać z funduszy unijnych dotacje przeznaczone na działania w zakresie powrotów zgodnie z przepisami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji. Agencja zapewnia, aby w umowach z państwami członkowskimi o przyznaniu dotacji wszelkie wsparcie finansowe było uzależnione od pełnego poszanowania Karty.

Artykuł 50

Systemy wymiany informacji i zarządzanie powrotami

[...]

1. [...] Agencja tworzy, obsługuje i utrzymuje – zgodnie z art. 49 ust. 1 lit. d) –system wymiany informacji służący przetwarzaniu operacyjnych danych i informacji oraz danych osobowych przekazywanych przez krajowe systemy zarządzania powrotami funkcjonujące w państwach członkowskich, który to system jest niezbędny Agencji do zapewnienia pomocy technicznej i operacyjnej [...] ⁴. Takie dane osobowe obejmują wyłącznie [...]:
- a) aby Agencja mogła zapewniać pomoc w potwierdzaniu tożsamości i obywatelstwa obywateli państw trzecich [...] – dane biograficzne lub biometryczne [...], w tym wszystkie rodzaje dokumentów, które można uznać za potwierdzenie lub dowód *prima facie* obywatelstwa;

⁴ Dodany zostanie nowy motyw: Normy techniczne dla systemów informacyjnych i aplikacji informatycznych powinny być dostosowane do norm stosowanych przez eu-LISA w odniesieniu do innych systemów informatycznych w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

b) [...] aby Agencja mogła zapewniać pomoc w koordynacji lub organizacji operacji powrotowych do państw trzecich, niezależnie od środka transportu – dane biograficzne lub listy pasażerów;

2. Agencja również opracowuje, wdraża i obsługuje aplikacje informatyczne umożliwiające wymianę [...] informacji do celów powrotów w ramach Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz z organami państw trzecich lub organizacjami międzynarodowymi, zgodnie z decyzją Komisji (UE, Euratom) 2015/444 i decyzją Komisji (UE, Euratom) 2015/443.
3. Dzięki aplikacjom informatycznym można również dokonywać wymiany danych osobowych [...], gdy taka wymiana jest konieczna do celów określonych w [...] art. 88 lit. a) i b), zgodnie z przepisami w art. 87–89.
4. Wymiany danych osobowych dokonuje się zgodnie z art. 87 i 89, w zależności od przypadku⁵. [...]

Artykuł 51

Operacje powrotowe

1. Bez dokonywania kontroli merytorycznej decyzji nakazujących powrót Agencja zapewnia pomoc techniczną i operacyjną oraz zapewnia koordynację lub organizację operacji powrotowych, w tym również w zakresie czarterowania lotów na potrzeby takich operacji lub organizowania powrotów lotami regularnymi. Agencja może z własnej inicjatywy, zgodnie z art. [...] 49–1, koordynować lub organizować operacje powrotowe.

⁵ Proponuje się wykreślić z uwagi na fakt, że zatrzymywanie i usuwanie danych jest jednoznacznie uregulowane w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych osobowych mającym zastosowanie do instytucji i agencji unijnych, które zostanie wkrótce przyjęte i zastąpi rozporządzenie WE 45/2001.

2. Państwa członkowskie z zastosowaniem systemu, o którym mowa w art. 50 ust. 1, [...] przedstawiają dane operacyjne na temat powrotów potrzebne Agencji do oceny potrzeb w tym zakresie i informują Agencję o orientacyjnych planach dotyczących liczby osób powracających i o państwach trzecich będących państwami powrotów, w obu tych przypadkach w związku z właściwymi krajowymi operacjami powrotowymi, oraz o swoich potrzebach w zakresie pomocy lub koordynacji ze strony Agencji. Agencja przygotowuje i utrzymuje aktualizowany na bieżąco plan operacyjny, aby zapewnić wnioskującym państwom członkowskim niezbędną pomoc operacyjną, w tym również w postaci wyposażenia technicznego. Agencja może z własnej inicjatywy zgodnie z art. [...] 49–1 lub na wniosek państwa członkowskiego uwzględnić w aktualizowanym na bieżąco planie operacyjnym daty i miejsca docelowe operacji powrotowych, które uznaje za konieczne, na podstawie oceny potrzeb. Na wniosek dyrektora wykonawczego zarząd podejmuje decyzję w sprawie sposobu działania aktualizowanego na bieżąco planu operacyjnego.
3. Agencja może zapewnić pomoc techniczną i operacyjną oraz, na wniosek uczestniczących państw członkowskich albo z własnej inicjatywy, zgodnie z art. [...] 49–1, może również zapewnić koordynację lub organizację operacji powrotowych, na potrzeby których środki transportu i eskortę przymusowych powrotów zapewnia państwo trzecie będące państwem powrotu (zwanych dalej „zbiorowymi operacjami powrotowymi”). Uczestniczące państwa członkowskie i Agencja zapewniają poszanowanie, w trakcie całej operacji powrotowej, praw podstawowych, zasady *non-refoulement* oraz proporcjonalne stosowanie środków przymusu. W trakcie całej operacji powrotowej, do czasu przyjazdu do państwa trzeciego będącego państwem powrotu, konieczna jest obecność co najmniej jednego przedstawiciela państwa członkowskiego i jednego obserwatora przymusowych powrotów z zasobu ustanowionego na mocy art. 52 lub z krajowego systemu monitorowania należącego do uczestniczącego państwa członkowskiego.
4. Dyrektor wykonawczy przygotowuje niezwłocznie plan powrotowy dla zbiorowych operacji powrotowych. Dyrektor wykonawczy i uczestniczące państwa członkowskie uzgadniają plan określający szczegółowo organizacyjne i proceduralne aspekty zbiorowej operacji powrotowej, przy uwzględnieniu skutków dla praw podstawowych i ryzyka takich operacji. Wszelkie zmiany lub dostosowania tego planu wymagają zgody stron, o których mowa w ust. 3 i w niniejszym ustępie.

- [...] Plan powrotowy zbiorowych operacji powrotowych jest wiążący dla Agencji i uczestniczących państw członkowskich. Obejmuje on wszelkie kroki niezbędne do realizacji zbiorowej operacji powrotowej.
5. [...] Operacje powrotowe organizowane lub koordynowane przez Agencję monitoruje się zgodnie z art. 8 ust. 6 dyrektywy 2008/115/WE. [...] Obserwator przymusowych powrotów składa sprawozdanie w sprawie każdej monitorowanej przymusowej operacji powrotowej dyrektorowi wykonawczemu, urzędnikowi ds. praw podstawowych oraz właściwym organom krajowym wszystkich państw członkowskich zaangażowanych w daną operację. W razie potrzeby odpowiednio dyrektor wykonawczy i właściwe organy krajowe podejmują stosowne działania następcze.
- 5a. W razie powzięcia przez Agencję wątpliwości co do przestrzegania praw podstawowych podczas operacji powrotowej Agencja powiadamia o tych wątpliwościach uczestniczące państwa członkowskie i Komisję.
6. Dyrektor wykonawczy ocenia wyniki operacji powrotowych i co sześć miesięcy przekazuje zarządowi szczegółowe sprawozdanie z oceny w sprawie wszystkich operacji powrotowych przeprowadzonych w poprzednim półroczu, wraz z uwagami urzędnika ds. praw podstawowych. Dyrektor wykonawczy sporządza całościową analizę porównawczą tych rezultatów, mając na względzie podwyższenie jakości, zwiększenie spójności i skuteczności przyszłych operacji powrotowych. Dyrektor wykonawczy włącza tę analizę do rocznego sprawozdania z działalności Agencji.
7. Agencja finansuje lub współfinansuje operacje powrotowe ze swojego budżetu zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji, nadając priorytet operacjom przeprowadzanym przez więcej niż jedno państwo członkowskie lub operacjom z obszarów hotspotów [lub ośrodków kontrolowanych].

Artykuł 52

Zasób obserwatorów przymusowych powrotów

1. Agencja, po zasięgnięciu opinii urzędnika ds. praw podstawowych, tworzy zasób obserwatorów przymusowych powrotów, którzy są wyznaczani przez właściwe organy państw członkowskich i którzy monitorują przymusowe powroty zgodnie z art. 8 ust. 6 dyrektywy 2008/115/WE i którzy zostali przeszkoleni zgodnie z art. 62 niniejszego rozporządzenia.
2. Zarząd, na wniosek dyrektora wykonawczego, określa profil i liczbę obserwatorów przymusowych powrotów udostępnianych do tego zasobu. Ta sama procedura ma zastosowanie w odniesieniu do wszelkich późniejszych zmian dotyczących profilu i łącznych liczb. Państwa członkowskie odpowiadają za udział w zasobie, poprzez wyznaczenie obserwatorów przymusowych powrotów [...] odpowiadających określonemu profilowi tych obserwatorów , bez uszczerbku – w odpowiednich przypadkach – dla przysługującego im na mocy prawa krajowego statusu niezależnego obserwatora. Do zasobu włączani są obserwatorzy przymusowych powrotów wyspecjalizowani w zajmowaniu się ochroną dzieci.
3. Udziały państw członkowskich w operacjach i interwencjach powrotowych na następny rok w postaci obserwatorów przymusowych powrotów planowane są na podstawie corocznych dwustronnych negocjacji i porozumień pomiędzy Agencją i państwami członkowskimi. Zgodnie z tymi porozumieniami państwa członkowskie udostępniają obserwatorów przymusowych powrotów w celu ich rozmieszczenia na wniosek Agencji, chyba że stoją one w obliczu sytuacji wyjątkowej, w znaczny sposób wpływającej na możliwość realizacji zadań krajowych. Wniosek taki należy złożyć co najmniej 21 dni roboczych przed planowanym rozmieszczeniem lub pięć dni roboczych w przypadku szybkiej interwencji powrotowej.
4. Agencja, na wniosek, udostępnia obserwatorów przymusowych powrotów uczestniczącym państwom członkowskim, aby monitorowali – w imieniu tych państw – właściwą realizację operacji powrotowych oraz interwencji powrotowych przez cały czas ich trwania. W przypadku wszelkich operacji powrotowych z udziałem dzieci Agencja udostępnia obserwatorów przymusowych powrotów wyspecjalizowanych w zajmowaniu się ochroną dzieci.

5. Obserwatorzy przymusowych powrotów podlegają środkom dyscyplinarnym swojego rodzimego państwa członkowskiego podczas operacji powrotowych lub interwencji powrotowych.

Artykuł 53

Zespoły powrotowe

1. Na wniosek państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy, [...] zgodnie z art. [...] 49–1, Agencja może w czasie interwencji powrotowych rozmieścić zespoły powrotowe w ramach zespołów zarządzania migracją lub, w razie konieczności, aby zapewnić dodatkową pomoc techniczną i operacyjną w obszarze powrotów, w tym w przypadku gdy takie wyzwania związane są z presją migracyjną, napływem dużych zróżnicowanych grup migrantów lub [...] obywateli państw trzecich uratowanych na morzu.
2. Do europejskich zespołów powrotowych stosuje się odpowiednio art. 41 ust. 2, 3, 4 i 5 oraz art. 44, 45 i 46.

Artykuł 54

Interwencje powrotowe

1. W sytuacji, kiedy państwo członkowskie stoi w obliczu obciążenia podczas wykonywania zobowiązania do powrotu obywateli państw trzecich, którzy podlegają wydanym przez dane państwo członkowskie decyzjom nakazującym powrót, Agencja, z własnej inicjatywy, zgodnie z art. [...] 49 –1, lub na wniosek tego państwa członkowskiego, zapewnia odpowiednią pomoc techniczną i operacyjną w postaci interwencji powrotowej. Interwencja taka może polegać na rozmieszczeniu w przyjmującym państwie członkowskim zespołów powrotowych, które udzielają pomocy we wdrażaniu procedur powrotu i organizacji operacji powrotowych z przyjmującego państwa członkowskiego.

2. Agencja może również wszcząć interwencje powrotowe w państwach trzecich w oparciu o instrukcje określone w wieloletnim cyklu polityki strategicznej zgodnie z art. 74 ust. 2, w przypadku gdy dane państwo trzecie zwraca się o dodatkową pomoc techniczną i operacyjną w odniesieniu do swoich działań w zakresie powrotów. Interwencja taka może polegać na rozmieszczeniu zespołów powrotowych w celu zapewnienia pomocy technicznej i operacyjnej przy działaniach państwa trzeciego w zakresie powrotów.
3. W sytuacji, gdy państwo członkowskie stoi w obliczu szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań podczas wykonywania zobowiązania do powrotu obywateli państw trzecich, którzy podlegają decyzjom nakazującym powrót, Agencja, z własnej inicjatywy, zgodnie z art. [...] 49 –1, lub na wniosek danego państwa członkowskiego, zapewnia odpowiednią pomoc techniczną i operacyjną w postaci szybkiej interwencji powrotowej. Taka szybka interwencja powrotowa może polegać na rozmieszczeniu w przyjmującym państwie członkowskim zespołów powrotowych, które udzielają pomocy we wdrażaniu procedur powrotu i organizacji operacji powrotowych z przyjmującego państwa członkowskiego.
4. W związku z interwencją powrotową dyrektor wykonawczy przygotowuje niezwłocznie, w porozumieniu z przyjmującym państwem członkowskim oraz uczestniczącymi państwami członkowskimi, plan operacyjny. Przepisy art. 39 stosuje się odpowiednio.
5. Dyrektor wykonawczy podejmuje decyzję w sprawie planu operacyjnego możliwie najszybciej, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2, w ciągu pięciu dni roboczych. O decyzji niezwłocznie powiadamia się na piśmie odpowiednie państwa członkowskie i zarząd.
6. Agencja finansuje lub współfinansuje interwencje powrotowe ze swojego budżetu zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji.

Nowy motyw (związany z art. 72 ust. 2)

Pomoc dla państw trzecich powinna uzupełniać wsparcie Agencji dla państw członkowskich w stosowaniu środków unijnych dotyczących zarządzania granicami zewnętrznymi i egzekwowania decyzji nakazujących powrót.

Nowy motyw (związany z art. 74)

Umowy dwustronne i wielostronne zawarte przez państwa członkowskie z państwami trzecimi w obszarach objętych zintegrowanym zarządzaniem granicami mogą zawierać informacje szczególnie chronione dotyczące bezpieczeństwa. Gdy przekazuje się je Komisji, należy z nimi postępować w należyty sposób.

PODSEKCJA 2 ***WSPÓŁPRACA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI***

Artykuł 72 ***Współpraca z państwami trzecimi***

1. Zgodnie z art. 3 lit. g) państwa członkowskie i Agencja współpracują z państwami trzecimi w celu zapewnienia zintegrowanej polityki zarządzania granicami i polityki migracyjnej, w tym w zakresie powrotów.
2. W oparciu o priorytety polityczne określone w art. 8 ust. 4 Agencja udziela pomocy technicznej i operacyjnej państwom trzecim w ramach polityki działań zewnętrznych Unii, w tym w odniesieniu do ochrony praw podstawowych i zasady *non-refoulement*.
3. Agencja i państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, w tym norm i standardów wchodzących w zakres dorobku prawnego Unii, także wtedy, gdy współpraca z państwami trzecimi ma miejsce na terytorium tych państw.

Artykuł 73
Współpraca państw członkowskich z państwami trzecimi

1. [...] Państwa członkowskie mogą [...] współpracować [...] na szczeblu operacyjnym, **w obszarach objętych przedmiotem niniejszego rozporządzenia**, [...] z państwem trzecim lub z większą ich liczbą. Taka współpraca [...] **może obejmować** wymianę informacji [...] **i może** odbywać się na podstawie dwustronnych lub wielostronnych umów, [...] **innych form porozumień lub** w ramach sieci regionalnych utworzonych na mocy tych umów.
2. Przy zawieraniu umów dwustronnych i wielostronnych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie [...] **mogą** uwzględniać postanowienia dotyczące wymiany informacji i współpracy [...] **do celów EUROSUR-u**. [...] **Jeśli takie umowy zawierają takie postanowienia**, [...] **stosuje się** art. 76 ust. 2 i art. 90.
3. Umowy, o których mowa w ust. 1, muszą być zgodne z prawem Unii i prawem międzynarodowym w zakresie praw podstawowych i ochrony międzynarodowej, w tym z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i Konwencją dotyczącą statusu uchodźców, w szczególności z zasadą *non-refoulement*. Przy wdrażaniu takich umów, również z uwzględnieniem art. 8, państwa członkowskie [...] oceniają i uwzględniają ogólną sytuację w danym państwie trzecim.

Artykuł 74
Współpraca Agencji z państwami trzecimi

1. Agencja może współpracować z organami państw trzecich właściwymi w kwestiach objętych niniejszym rozporządzeniem i w zakresie niezbędnym do wykonywania jej zadań.
2. Prowadząc tę współpracę, [...] **Agencja** działa w ramach polityki działań zewnętrznych Unii, w tym w odniesieniu do ochrony praw podstawowych oraz zasady *non-refoulement*, przy wsparciu delegatur Unii oraz, w stosownych przypadkach, misji i operacji WPBiO oraz w koordynacji z nimi, **z pełnym poszanowaniem ich mandatu**.

3. W okolicznościach, w których konieczne jest rozmieszczenie w państwach trzecich zespołów zarządzania granicami i zespołów powrotowych ze [stałej służby]⁶ Europejskiej Służby Straży Granicznej i Przybrzeżnej, a członkowie zespołów będą wykonywać uprawnienia wykonawcze, Unia zawiera z danym państwem trzecim umowę w sprawie statusu. Umowa w sprawie statusu obejmuje wszelkie aspekty niezbędne do prowadzenia działań. W szczególności określa ona zakres operacji, zakres odpowiedzialności karnej i cywilnej oraz zadania i uprawnienia członków zespołów. Umowa w sprawie statusu zapewnia pełne poszanowanie praw podstawowych w czasie tych operacji.
4. [...] Agencja działa także w ramach porozumień roboczych, o ile takowe istnieją, zawartych ze wspomnianymi organami, zgodnie prawem i polityką Unii oraz zgodnie z art. 77 ust. 6. Porozumienia robocze określają zakres, charakter i cel współpracy oraz są związane z zarządzaniem współpracą operacyjną i mogą zawierać postanowienia dotyczące wymiany szczególnie chronionych informacji jawnych i postanowienia dotyczące współpracy w ramach EUROSUR-u zgodnie z art. 75 ust. 3. Wszelkie porozumienia robocze dotyczące wymiany informacji niejawnych zawierane są zgodnie z art. 77 ust. 6. Agencja przestrzega prawa Unii, w tym norm i standardów wchodzących w zakres dorobku prawnego Unii.
5. Agencja uczestniczy we wdrażaniu umów międzynarodowych i niewiążących prawnie ustaleń w kwestii powrotów zawartych przez Unię z państwami trzecimi w ramach polityki działań zewnętrznych Unii oraz w odniesieniu do kwestii objętych niniejszym rozporządzeniem.
6. Agencja może korzystać z finansowania unijnego zgodnie z przepisami stosownych instrumentów wspierających i w odniesieniu do państw trzecich. Może ona uruchamiać i finansować projekty pomocy technicznej w państwach trzecich w dziedzinach objętych niniejszym rozporządzeniem oraz zgodnie z przepisami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji.
7. Agencja informuje Parlament Europejski i Radę o działaniach prowadzonych na podstawie niniejszego artykułu.

⁶ Skutki składu stałej służby zostaną wyjaśnione później, po sfinalizowaniu negocjacji dotyczących tej służby.

8. [...] Agencja zawiera w swoich sprawozdaniach rocznych ocenę współpracy z państwami trzecimi.

Artykuł 75

Pomoc techniczna i operacyjna udzielana przez Agencję państwom trzecim

1. Zgodnie z art. 72 ust. [...] **2** [...] Agencja może koordynować współpracę operacyjną między państwami członkowskimi i państwami trzecimi oraz udzielać [...] takiej pomocy państwom trzecim w ramach europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w tym zarządzania powrotami.
2. Agencja ma możliwość realizacji działań [...] na terytorium państwa trzeciego, [...] pod warunkiem uzyskania zgody tego państwa trzeciego [...].
3. Operacje **na terytorium państwa trzeciego** są uwzględniane w rocznym programie prac, **który jest przyjmowany przez zarząd [...] zgodnie z** art. 100 **ust. 1 i 7** i prowadzone na podstawie planu operacyjnego uzgodnionego między Agencją a danym państwem trzecim i w konsultacji z uczestniczącymi państwami członkowskimi. W przypadku takich operacji [...] plan operacyjny, **a także wszelkie zmiany w tym planie** są zatwierdzane przez dane państwo członkowskie lub państwa członkowskie sąsiadujące z **danym państwem trzecim lub obszarem działań w** tym państwie trzecim [...].

- 3a. Bez uszczerbku dla rozmieszczenia członków [stałej służby [...]⁷ Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z art. 55–58] udział państw członkowskich w [...] operacjach na terytorium państw trzecich jest dobrowolny. **[Jeśli państwo członkowskie stoi w obliczu sytuacji, która w znaczny sposób wpłynęłaby na możliwość realizacji zadań krajowych, lub jeśli dane państwo członkowskie nie jest usatysfakcjonowane poziomem bezpieczeństwa, jaki można zagwarantować personelowi uczestniczącemu w operacji, państwo członkowskie może zrezygnować z zapewnienia swojego wkładu w operację w tym państwie trzecim. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na taką sytuację wyjątkową, podaje Agencji na piśmie w sposób wyczerpujący przyczyny i informacje na temat tej sytuacji, a ich treść zostaje włączona do sprawozdania, o którym mowa w art. 65.⁸]**
- 3b. Plany operacyjne, o których mowa w ust. 3, mogą zawierać postanowienia dotyczące wymiany informacji i współpracy do celów EUROSUR-u zgodnie z art. 76 ust. 2 i art. 90.
4. Agencja może udzielać państwom trzecim pomocy w zakresie działań związanych z powrotami i zapewniać koordynację lub organizację operacji powrotowych, podczas których pewna liczba osób powracających powraca z tego państwa trzeciego do innego państwa trzeciego. Takie operacje powrotowe mogą być organizowane z udziałem co najmniej jednego państwa członkowskiego („mieszane operacje powrotowe”) lub jako krajowe operacje powrotowe, w szczególności gdy jest to uzasadnione priorytetami polityki Unii w odniesieniu do nielegalnej migracji. Uczestniczące państwa członkowskie i Agencja zapewniają, by w trakcie całej operacji wydalenia zapewniono poszanowanie praw podstawowych oraz proporcjonalne stosowanie środków przymusu, zwłaszcza poprzez obecność obserwatorów przymusowego powrotu i eskorty przymusowego powrotu z państwa trzeciego.

⁷ Ibidem.

⁸ **Dodany element będzie przedmiotem dalszych negocjacji w ramach przyszłych dyskusji nad stałą służbą.**

Artykuł 76

Wymiana informacji z państwami trzecimi w ramach EUROSUR-u

1. Krajowe ośrodki koordynacji państw członkowskich, o których mowa w art. 21, oraz, w stosownych przypadkach, Agencja, są punktami kontaktowymi w odniesieniu do wymiany informacji i do współpracy z państwami trzecimi [...] do celów EUROSUR-u.
2. Postanowienia dotyczące wymiany informacji [...] do celów EUROSUR-u, o których mowa w art. [...] 73 ust. 2, **obejmują** [...]:
 - a) szczególne obrazy sytuacji wymieniane z państwami trzecimi;
 - b) dane pochodzące z państw trzecich, które to dane mogą być udostępnione w ramach europejskiego obrazu sytuacji oraz procedur udostępniania tych danych;
 - c) procedury i warunki, na jakich połączone usługi EUROSUR-u mogą być świadczone na rzecz organów państw trzecich;
 - d) warunki współpracy i wymiany informacji z obserwatorami w państwach trzecich do celów EUROSUR-u.
3. Informacji przekazanych w kontekście EUROSUR-u przez Agencję lub państwo członkowskie niebędące stroną umowy, o której mowa w art. 73 ust. 1, nie można udostępniać państwu trzeciemu na mocy tej umowy, bez wcześniejszej zgody Agencji lub tego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie i Agencja są zobowiązane zastosować się do odmowy przekazywania tych informacji zainteresowanemu państwu trzeciemu.

Artykuł 77

Rola Komisji w odniesieniu do współpracy z państwami trzecimi

1. Komisja negocjuje umowę w sprawie statusu, o której mowa w art. 74 ust. 3, zgodnie z art. 218 ust. 3 TFUE.

2. Komisja, [...] we współpracy z państwami członkowskimi i Agencją, opracowuje wzory przepisów [...] do celów wymiany informacji w ramach EUROSUR-u [...] zgodnie z art. 71 ust. 2 i art. 73 ust. 2.

Komisja, po konsultacji z Agencją, opracowuje wzór porozumień roboczych, o których mowa w art. 74.

[...] [...]²

- [...]3. Przed zawarciem nowej umowy dwustronnej lub wielostronnej, o której mowa w art. 73 ust. 1, zainteresowane państwa członkowskie [...] **powiadamiają** Komisję o **zawartych w niej postanowieniach dotyczących zarządzania granicą i powrotów** [...].

- [...]4. [...] **Zainteresowane państwa członkowskie powiadamiają o postanowieniach istniejących i nowych umów dwustronnych i wielostronnych, o których mowa w art. 73 ust. 1, dotyczących zarządzania granicami i powrotów Komisję, która [...] informuje o nich Radę i Agencję.**”

- [...]5. Przed zatwierdzeniem [...] przez zarząd jakichkolwiek porozumień roboczych [...] między Agencją a [...] właściwymi organami państw trzecich Agencja powiadamia o nich Komisję, która wydaje uprzednią zgodę. Po zawarciu porozumień roboczych Agencja powiadamia o tym Komisję, która informuje o nich [...] Radę.

² **Dodane w ust. 5.**

[...]6. Agencja zgłasza Komisji plany operacyjne, o których mowa w art. 75 ust. 3. Decyzja o rozmieszczeniu oficerów łącznikowych w państwach trzecich zgodnie z art. 78 jest uzależniona od otrzymania uprzedniej opinii Komisji. Parlament Europejski niezwłocznie otrzymuje pełne informacje o tych działaniach.

Artykuł 78

Oficerowie łącznikowi Agencji w państwach trzecich

1. Agencja może rozmieścić ekspertów będących jej pracownikami statutowymi¹⁰ **oraz innych ekspertów** jako oficerów łącznikowych, którzy powinni być objęci możliwie najwyższą ochroną podczas wykonywania powierzonych im obowiązków w państwach trzecich. Wchodzą oni w skład lokalnych lub regionalnych sieci współpracy oficerów łącznikowych ds. imigracji i specjalistów ds. bezpieczeństwa Unii i państw członkowskich, w tym sieci utworzonej na mocy rozporządzenia (WE) 377/2004. Decyzją zarządu Agencja może określić szczególne profile oficerów łącznikowych, takie jak oficerowie łącznikowi ds. powrotów, w zależności od potrzeb operacyjnych w odniesieniu do danego państwa trzeciego.
2. W ramach polityki działań zewnętrznych Unii priorytetowy charakter ma rozmieszczenie oficerów łącznikowych w tych państwach trzecich, które, jak wynika z analizy ryzyka, stanowią kraj pochodzenia lub tranzytu w odniesieniu do nielegalnej imigracji. Na zasadzie wzajemności Agencja może przyjmować oficerów łącznikowych wysyłanych przez te państwa trzecie. Na wniosek dyrektora wykonawczego zarząd przyjmuje co roku wykaz priorytetów. Rozmieszczenie oficerów łącznikowych jest zatwierdzane przez zarząd na podstawie opinii Komisji.

¹⁰ Ibidem.

3. Zgodnie z prawem Unii i z poszanowaniem praw podstawowych do zadań oficerów łącznikowych Agencji należy nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z właściwymi organami w państwach trzecich, do których zostali przydzieleni, w celu przyczyniania się do zapobiegania nielegalnej imigracji i walki z nią [...] oraz przyczyniania się do powrotów [...], w tym poprzez udzielanie pomocy technicznej w zakresie identyfikacji obywateli państw trzecich i uzyskiwania dokumentów podróży. Ci oficerowie łącznikowi ściśle koordynują swoje działania z delegaturami Unii, z państwami członkowskimi zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 377/2004 oraz, w stosownych przypadkach, z misjami i operacjami WPBiO.
4. **W państwach trzecich, w których oficerowie łącznikowi ds. powrotów nie zostali rozmieszczeni przez Agencję, może ona wspierać rozmieszczenie oficera łącznikowego ds. powrotów przez państwo członkowskie, by wspierać państwa członkowskie, a także działania Agencji, zgodnie z art. 49.**

Artykuł 79

Obserwatorzy uczestniczący w działaniach Agencji

1. Agencja może, za zgodą zainteresowanych państw członkowskich, zapraszać obserwatorów z instytucji, organów, urzędów i agencji Unii lub organizacji międzynarodowych oraz misji i operacji WPBiO do uczestnictwa w swoich działaniach, w szczególności we wspólnych operacjach i projektach pilotażowych, analizie ryzyka i szkoleniach, w zakresie, w jakim ich obecność jest zgodna z celami tych działań, może przyczynić się do poprawy współpracy i wymiany optymalnych rozwiązań i nie ma wpływu na ogólne bezpieczeństwo i poziom ochrony tych działań. Udział tych obserwatorów w analizie ryzyka i szkoleniach może mieć miejsce wyłącznie za zgodą zainteresowanych państw członkowskich. W odniesieniu do wspólnych operacji i projektów pilotażowych udział obserwatorów wymaga zgody przyjmującego państwa członkowskiego. Szczegółowe zasady uczestnictwa obserwatorów włącza się do planu operacyjnego. Agencja zapewnia takim obserwatorom odpowiednie szkolenia przed rozpoczęciem ich udziału w działaniach.

2. Agencja może, za zgodą zainteresowanych państw członkowskich, zapraszać obserwatorów z państw trzecich do uczestnictwa w jej działaniach na granicach zewnętrznych, o których to działaniach mowa w art. 37, operacjach powrotowych, o których mowa w art. 51, interwencjach powrotowych, o których mowa w art. 54, oraz szkoleniach, o których mowa w art. 62, w zakresie, w jakim ich obecność jest zgodna z celami tych działań, może przyczynić się do poprawy współpracy i wymiany optymalnych rozwiązań i nie ma wpływu na ogólne bezpieczeństwo tych działań. Udział tych obserwatorów może mieć miejsce wyłącznie za zgodą odpowiednich państw członkowskich w przypadku działań, o których mowa w art. 37, 43, 51 i 62, i jedynie za zgodą przyjmującego państwa członkowskiego w przypadku działań, o których mowa w art. 37 i 54. Szczegółowe zasady uczestnictwa obserwatorów włącza się do planu operacyjnego. Agencja zapewnia takim obserwatorom odpowiednie szkolenia przed rozpoczęciem ich udziału w działaniach. Podczas udziału w działaniach Agencji obserwatorzy zobowiązani są do przestrzegania kodeksów postępowania Agencji.
-